

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, मुंबई -५१

१	व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे नांव	सी. सी. इन भाजीपाला रोपवाटिका (३०५१२२)																																	
२	तुकडीनिहाय विद्यार्थी संख्या	२५ विद्यार्थी																																	
३	अभ्यासक्रमाचा कालावधी	०६ महिने																																	
४	प्रकार	अंशकालीन (Part Time)																																	
५	आठवड्यातील कामाचे दिवस	०६ दिवस																																	
६	प्रती दिवस कामाचे तास	०४ तास																																	
७	अभ्यासक्रमासाठी आवश्यक जागा	प्रॅक्टिकल लॅब		२०० चौरस फुट																															
		वर्गखोलीकरीता		२०० चौरस फुट																															
		एकूण		४०० चौरस फुट																															
८	प्रवेश अर्हता	साक्षर																																	
९	उद्दिष्टे	१. भाजीपाला उत्पादनात आधुनिक तंत्रज्ञान देणे २. भाजीपाला रोपवाटिकेसाठी आवश्यक ज्ञान प्राप्त करून घेणे																																	
१०	रोजगार संधी	१. भाजीपाला रोपवाटिका (नर्सरी) व्यवसाय सुरु करणे. २. भाजीपाला उत्पादनवाढीसाठी आवश्यक शास्त्रीय ज्ञान देणेसाठी सल्ला केंद्र निर्माण करणे व सुधारीत जातींची रोपे व इतर साहित्य उपलब्ध करून देण्याचा व्यवसाय सुरु करणे.																																	
११	शिक्षकांची शैक्षणिक अर्हता	एच.एस.सी. व्होकेशनल हॉर्टिकल्चर उत्तीर्ण,																																	
१२	शिक्षण पद्धती	<div>Training System Per Week</div> <table><tr><td>प्रात्यक्षिक</td><td>एकूण</td></tr><tr><td>२४ तास</td><td>२४ तास</td></tr></table>						प्रात्यक्षिक	एकूण	२४ तास	२४ तास																								
प्रात्यक्षिक	एकूण																																		
२४ तास	२४ तास																																		
१३	परीक्षा पद्धत	<table><tr><th>Sr. No.</th><th>Paper Code</th><th>Name of Subject</th><th>TH/PR</th><th>Hours</th><th>Max. Marks</th><th>Min. Marks</th></tr><tr><td>1</td><td>30512221</td><td>रोपवाटिकेची मूलतत्वे</td><td>PR-1</td><td>6 hrs</td><td>200</td><td>100</td></tr><tr><td>2</td><td>30512222</td><td>रोपवाटिकेची तयारी</td><td>PR-2</td><td>6 hrs</td><td>200</td><td>100</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Total</td><td></td><td></td><td>400</td><td>200</td></tr></table>						Sr. No.	Paper Code	Name of Subject	TH/PR	Hours	Max. Marks	Min. Marks	1	30512221	रोपवाटिकेची मूलतत्वे	PR-1	6 hrs	200	100	2	30512222	रोपवाटिकेची तयारी	PR-2	6 hrs	200	100			Total			400	200
Sr. No.	Paper Code	Name of Subject	TH/PR	Hours	Max. Marks	Min. Marks																													
1	30512221	रोपवाटिकेची मूलतत्वे	PR-1	6 hrs	200	100																													
2	30512222	रोपवाटिकेची तयारी	PR-2	6 hrs	200	100																													
		Total			400	200																													

भाजीपाला रोपवाटिका

अ) प्रात्यक्षिके : पेपर १ ला - रोपवाटिकेची मूलतत्वे

१. भाजीपाला रोपवाटिकेसाठी आवश्यक घटकांचा अभ्यास करणे.
२. अभिवृद्धीची ओळख (पध्दतींची ओळख)
३. बियाद्वारे अभिवृद्धी ओळख
४. उती संवर्धन आणि जैव तंत्रज्ञानचा अभ्यास करणे व ह्या पध्दतीद्वारे भाजीपाला रोपे तयार करण्याचा अभ्यास करणे.
५. भाजीपाला रोपवाटिका तयार करणेसाठी प्रकल्प अहवाल तयार करणे.
६. भाजीपाला रोपे तयार करणेसाठी जागेची निवड करणे.
७. भाजीपाला रोपे तयार करणेसाठी वेगवेगळ्या अभिवृद्धी माध्यमांची ओळख करून घेणे.
८. भाजीपाला रोपे तयार करणेसाठी आवश्यक शेडींगनेट हाऊस चा अभ्यास करणे.

ब) प्रात्यक्षिक पेपर २ रा - रोपवाटिकेची तयारी

१. भाजीपाला रोपवाटिकेसाठी आवश्यक निवारा घरांचे (रचना तंत्राचे) प्रकार अभ्यासणे.
२. भाजीपाला रोपे तयार करणेसाठी गादीवाफा तयारकरणे
३. कोबीची रोपे तयार करणे
४. टोमॅटो रोपे तयार करणे.
५. वांगीची रोपे तयार करणे
६. मिरचीची रोपे तयार करणे.
७. भाजीपाला रोपवाटिकेस (नर्सरी) भेट देणे.

संदर्भ ग्रंथ /पुस्तके

१. रोपवाटिका संगोपन : अ.व्यं. पाटील
२. नर्सरी गाईड : भी. गो. भुजबळ
३. भाजीपाला गाईड : प्रा.बी.बी. मेहेर, डॉ. बी.जी. भुजबळ
४. भाजीपाला लागवड : वि.ग.राऊळ
५. भाजीपाला लागवड : प्रा. चंद्रकांत अकोलकर

साहित्य यादी:

अ.नं.	साहित्याचे नांव	संख्या
१	शेडनेट	२ गुंठे आकाराचे
२	पॉलीथिन पिशव्या विविध आकाराच्या	१० किलो
३	पोयटा माती	२ ट्रॅक्टर ट्रेलर
४	शेणखत	१ ट्रेल ट्रॅक्टर
५	खुरपी	१० नग
६	फावडे	०५ नग
७	टिकाव	०५ नग
८	घमेले	१० नग
९	लेबल टॅग	५०० नग
१०	भाजीपाला बियाणे	प्रत्येकी १/२किलो
११	रोपे नोंद वही (रजिस्टर)	०२ नग
१२	बियाणे लागवडीसाठी प्लॅस्टीक कप	५०० नग
१३	पाणी देण्याची झारी	०५
१४	ट्रान्सप्लॅन्टींग टॉवेल	१५

*****